

VLOT OP WEG MET SECTORGIDS EN LASTENBOEK

*Inge Mestdag
Landbouwcentrum Granen Vlaanderen vzw*

*Gert Van de Ven
Landbouwcentrum voor Voedergewassen vzw*

Meer en meer stellen de afnemers eisen qua certificering van de grondstoffen. Immers, iedere schakel in de voedselketen dient te voldoen aan de wetgeving betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid. Wat de voedergewassen betreft, blijft de registratie- en certificeringsplicht voorlopig nog beperkt althans wat de plantaardige productie betreft. Gaat men bijvoorbeeld korrelmaïs verkopen dan dient men wel te voldoen aan de huidige wetgeving, zelfs wanneer men occasioneel korrelmaïs verkoopt. Op dat moment gelden dezelfde regels als wanneer men aardappelen, bieten, granen,... teelt en zal men zijn bedrijf in orde moeten stellen tegenover dergelijke keuringen. Voedergewassen voor gebruik op het eigen bedrijf komen onder de sectorgids dierlijke productie te vallen, die nog dit jaar in voege zal treden.

Waarom certificering?

De eis naar gecertificeerde grondstoffen/producten komt vanuit verschillende hoeken. Naast een verandering in bewijslast, druk van de consument en de overheid, volgden ook de distributie, handel en afzetorganisaties. Deze laatste hadden de productie van grondstoffen niet onder controle maar het imago van hun sector werd meer en meer belangrijk en men wou bovendien een inschatting maken van het potentiële risico naar voedselveiligheid. Externe en interne controlesystemen waren de ideale oplossing en de sectorgidsen en commerciële lastenboeken waren geboren. De groenten- en fruitsector, melk- en vleessector sprongen meteen mee op de kar en zijn reeds jarenlang vertrouwd met verschillende commerciële lastenboeken, de akkerbouwsector bleef achterop. De wetgeving, zowel de Europese als Belgische wetgeving, volgde pas later. Autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid zijn de drie hoekstenen van het Koninklijk Besluit. Zich in orde stellen met de sectorgids is een middel om aan autocontrole te voldoen. Bedrijven, die de sectorgids niet volgen, zullen intensiever door het FAVV (Federaal Agentschap voor Voedselveiligheid) worden geïnspecteerd. Naast autocontrole zit ook meldingsplicht en traceerbaarheid (o.a. meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, geoogste en geleverde producten...) vervat in de sectorgids.

Sectorgids, IKKB-standaard: wat is wat?

Sectorgids en IKKB standaard Primaire Plantaardige Productie worden nogal eens door elkaar gebruikt. Toch is er een groot verschil tussen beide.

De sectorgids wordt opgesteld door de sector en wordt gevalideerd door het FAVV. De sectorgids bevat een hele reeks parameters die onder hun bevoegdheid vallen en waarvoor het FAVV dan ook controles kan uitvoeren. Naast het FAVV kan ook een OCI (Onafhankelijke Certificeringinstelling) de controle ten opzichte van de sectorgids gaan uitvoeren. De teler heeft hierin de keuze. Een certificering volgens de sectorgids dient om de drie jaar te gebeuren. De controle werkt met non-conformiteiten type A, B en opmerkingen en is eigenlijk een verbeteringssysteem. Dit houdt in voor type A non-conformiteiten, een periode van 3 maanden tot 1 jaar, afhankelijk van de zwaarte van de tekortkoming, om dit op te lossen; voor type B krijgt men tot de volgende keuring de tijd (3 jaar) om zich in orde te stellen.

De IKKB-standaard (Integrale Keten Kwaliteitsbewaking) bevat naast de sectorgids ook nog Vlaamse of Waalse wetgeving en bijkomende kwaliteitsvereisten vanuit de sector. De keuring kan enkel gebeuren door een OCI. FAVV heeft hier geen enkele bevoegdheid. De IKKB standaard wordt door Vegaplan beheerd. Vegaplan houdt ook de registraties en de status (in aanvraag/conform/niet-conform) bij van de landbouwbedrijven. IKKB werkt, in tegenstelling tot de sectorgids, niet met een verbeteringssysteem. De controle wordt beoordeeld volgens niveau 1, 2 of 3. Aan punten niveau 1 moet men voor 100% voldoen, aan niveau 2 punten minimaal voor 70% (bv. voor 7 van de 10 punten), niveau 3 punten zijn adviezen en hebben geen invloed op de besluitvorming. Zolang men hieraan niet voldoet, ontvangt men geen keuringsbewijs. Ook de certificering volgens de IKKB standaard is gedurende drie jaar geldig. Welke van beide de teler kiest, zal grotendeels afhangen van welke eisen de afnemer stelt naar certificatie.

Bron: Vegaplan

Verdubbeling FAVV bijdrage voorkomen?

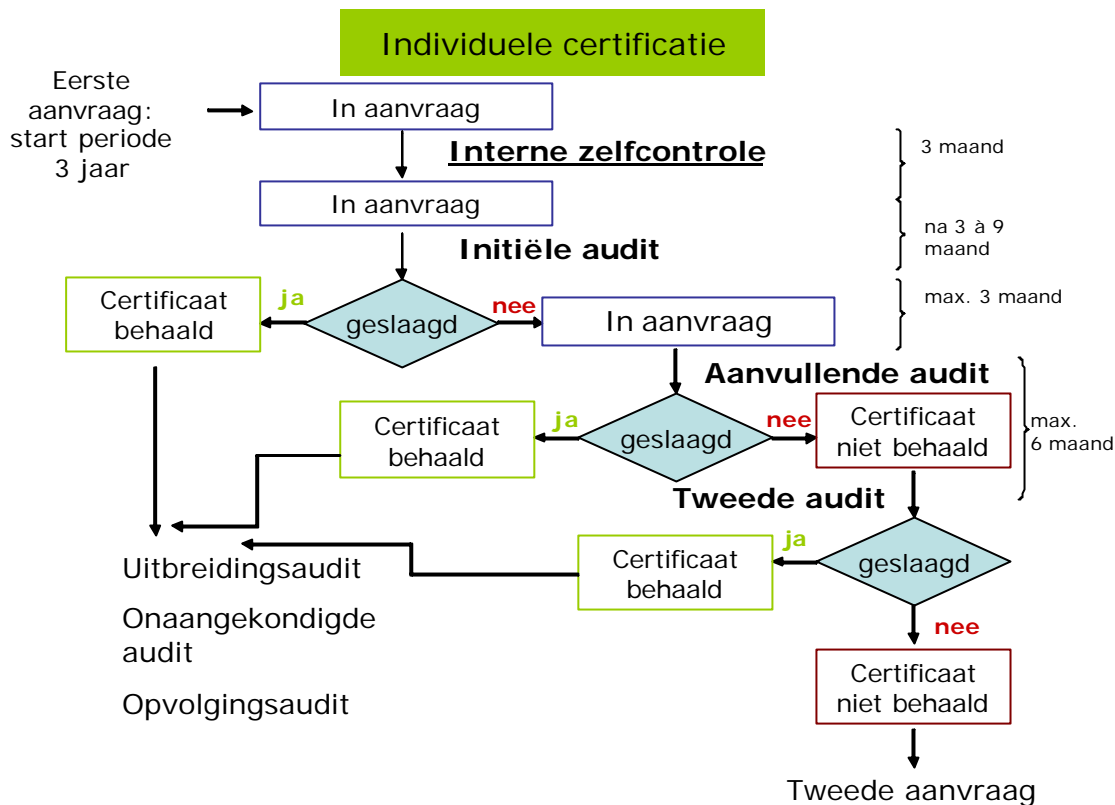
Naast de vraag van de afnemers naar gecertificeerde grondstoffen, waardoor niet laten keuren/certificeren bijna onmogelijk wordt, komt er ook nog een belangrijke financiële implicatie van de FAVV bijdrage indien uw bedrijf niet is gekeurd vanaf 01/07/2008. Wie gekeurd is volgens de sectorgids (of volgens IKKB-standaard die de sectorgids omvat) kan rekenen op een bonus van 15% op de jaarlijkse FAVV bijdrage indien alle producties op het bedrijf aan de sectorgidsautocontrole voldoen. Indien men niet tot keuring overgaat (en bijgevolg ook niet aan autocontrole doet) dan zal men vanaf 2008 een dubbele FAVV bijdrage moeten betalen. Over een periode van drie jaar (geldigheid van een certificaat) bespaar je op deze manier ongeveer 350 tot 400 € (verschil bedrijfscontrole + verminderde bijdrage tegenover dubbele FAVV bijdrage) afhankelijk van de teelten.

Voorwaarde voor de bonus van 15% is, zoals reeds gezegd, dat alle producties op je bedrijf onder sectorgidsautocontrole moeten vallen. Tot op vandaag zijn de gevalideerde sectorgidsen deze van de plantaardige productie, IKM en Belplume. Concreet betekent dit dat wie enkel plantaardige productie heeft, al dan niet in combinatie met IKM of Belplume hier reeds aan kan voldoen en dus van de bonus van 15% kan genieten. Wie daarnaast ook nog dierlijke productie op zijn bedrijf heeft, kan zich daar nog niet mee in orde stellen omdat de sectorgids dierlijke productie voorlopig nog niet gevalideerd is. Dit wordt wel nog dit jaar verwacht. Dan kunnen ook de gemengde bedrijven de verdubbeling in FAVV bijdrage vermijden.

Hoe ga je te werk indien je tot certificering van je landbouwbedrijf wil overgaan?

Eerst en vooral moet men zich tot een OCI wenden voor een controle volgens de sectorgids of IKKB standaard. De OCI registreert de teler dan als producent bij Vegaplan. De sectorgids of IKKB standaard en bijhorende checklist kan op de website van Vegaplan worden geconsulteerd (www.vegaplan.be). Afhankelijk van de eisen van de afnemer(s) van het product, wordt de keuze gemaakt om zich in orde te stellen met sectorgids of IKKB standaard. Voor de sectorgids heeft men de keuze zich te laten keuren door een OCI of door het FAVV. Voor de keuring volgens de IKKB kan men zich enkel laten keuren door een OCI. Indien na een keuring volgens de sectorgids of IKKB standaard niet kan worden overgegaan tot certificatie, zal er een aanvullende controle (soms administratief, soms plaatsbezoek) plaatsvinden. Een tweede audit kan volgen wanneer na een aanvullende controle nog geen certificaat kan worden uitgereikt. Na het behalen van het certificaat wordt dit geregistreerd bij Vegaplan en kan de afnemer of het FAVV dit inkijken.

Wij raden u aan om zich aan te melden voor keuring minimum 9 maanden vooraleer men uiterlijk dient gekeurd te zijn. Keuringsinstellingen hebben immers 9 maanden de tijd om een bedrijf te komen keuren en op deze manier krijgt men zelf ook tijd genoeg om het bedrijf en de nodige documenten in orde te brengen.

Stroomschema certificering (Bron: Vegaplan)

Wat houdt de IKKB in voor de teelt van aardappelen, bieten, korrelmaïs en granen?

Voor elke sector worden verschillende vereisten/voorschriften gesteld naar hygiëne, registraties en meldingsplicht. Onder de voorschriften naar hygiëne verstaat men: hygiëne van bedrijf en gebouwen, machines, apparatuur en gereedschappen die in contact komen met het product voor oogst en na oogst, hygiënevoorschriften voor de bedrijfsleider, personeel en derden, teelttechniek en na oogst, schadelijke organismen en tenslotte de bij te houden documenten. Onder het luik van de registratie komen de volgende items te staan: identificatie producent (adres en BTW-gegevens), dossier in (uitgangsmateriaal, meststoffen, fytoproducten en biociden), dossier out (alle geleverde primaire producten: via weegbons, facturen met voldoende vermelding traceerbaarheid), gebruik van bestrijdingsmiddelen en biociden (perceelsfiches, teeltfiches), registratie van schadelijke organismen (valt samen met meldingsplicht), resultaten van alle analyses en de ingevulde checklist. Registraties dienen gedurende 5 jaar te worden bewaard. Als laatste komt de meldingsplicht voor de schadelijk organismen.

Wat met de andere voedergewassen?

Wanneer op bijvoorbeeld een melkveebedrijf een deel van de maïs als korrelmaïs verkocht wordt, zal de producent moeten voldoen aan de sectorgids plantaardige productie en mogelijk aan IKKB. Bij de teelten die integraal worden vervoederd aan de eigen dieren, geldt deze plicht voorlopig nog niet. Er is echter een gelijkaardige sectorgids voor de dierlijke sector op komst. Op dat moment zal de veehouder wel nodige registraties moeten doen betreffende de voederteelten.

Dit artikel kadert in het Demonstratieproject 'Vlot op weg met sectorgids en lastenboek?', gecoördineerd door het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) en loopt in samenwerking met LCV, LCA en LCBC (KBIVB).

Met steun van de
Vlaamse overheid

Dit project wordt medegefinancierd door de Europese Unie en het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid